ระบบการศึกษา ประเทศเกาหลีใต้

ประเทศที่พิสูจน์ว่าการศึกษาเปลี่ยนชาติได้ — และแสดงราคาของมันด้วย

ปี ๑๙๔๕ เด็กวัยประถมเข้าเรียนเพียงราวครึ่งหนึ่ง

วันนี้คะแนน PISA อยู่อันดับต้นของโลกทั้งสามวิชา

แต่ครัวเรือนจ่ายค่าเรียนพิเศษปีละ ๒๙.๒ ล้านล้านวอน

และทั้งประเทศหยุดเครื่องบินขึ้นลงเพื่อการสอบของเด็กมัธยมปลาย

ชุดเรียงความ "ระบบการศึกษาของประเทศต่างๆ" ตอนที่ ๔

© 2026 MT Media Online · เรียบเรียงจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ ระบุรายการอ้างอิงท้ายบทความ

ระบบการศึกษาประเทศเกาหลีใต้: ประเทศที่พิสูจน์ว่าการศึกษาเปลี่ยนชาติได้ — และแสดงให้เห็นราคาของมันด้วย

ชุดเรียงความ "ระบบการศึกษาของประเทศต่างๆ" ตอนที่ ๔ · เผยแพร่ตุลาคม ๒๕๖๙ · อ่านประมาณ ๒๐ นาที

สามตอนที่ผ่านมาเราดูอังกฤษที่การศึกษาผูกกับชนชั้น ฟินแลนด์ที่เลือกความเท่าเทียมเป็นหลักการสูงสุด และญี่ปุ่นที่ใช้โรงเรียนสอนวิธีอยู่ร่วมกันในสังคม ตอนสุดท้ายของชุดนี้คือประเทศที่ตั้งโจทย์แรงที่สุดในสี่ประเทศ — **เกาหลีใต้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือเปลี่ยนประเทศจากซากสงครามเป็นเศรษฐกิจชั้นนำของโลกภายในสองชั่วอายุคน และทำสำเร็จ**

ในปี ค.ศ. ๑๙๔๕ เมื่อเกาหลีหลุดจากการปกครองของญี่ปุ่น ระบบการศึกษาอยู่ในสภาพย่ำแย่ มีเด็กวัยประถมเข้าเรียนเพียงราวร้อยละ ๕๔–๖๕ ตามการประมาณของแหล่งข้อมูลต่างกัน จากนั้นยังต้องเจอสงครามเกาหลีที่ทำลายประเทศซ้ำอีกครั้งในทศวรรษ ๑๙๕๐

แปดสิบปีต่อมา ในการประเมิน PISA ปี ค.ศ. ๒๐๒๒ นักเรียนเกาหลีใต้ทำคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD ในวิชาคณิตศาสตร์ถึง ๕๕ คะแนน และอยู่ในกลุ่มอันดับต้นของโลกทั้งสามวิชา

แต่ความสำเร็จนี้มาพร้อมกับตัวเลขอีกชุดหนึ่ง ครัวเรือนเกาหลีจ่ายค่าเรียนพิเศษนอกระบบรวมกันถึง **๒๙.๒ ล้านล้านวอนในปี ค.ศ. ๒๐๒๔** เมืองหลวงต้องออกกฎห้ามโรงเรียนกวดวิชาเปิดเกินสี่ทุ่ม และในวันสอบเข้ามหาวิทยาลัย **ทั้งประเทศสั่งห้ามเครื่องบินขึ้นลงเป็นเวลาราว ๓๕ นาที** เพื่อไม่ให้เสียงรบกวนการสอบฟังภาษาอังกฤษ

เรียงความนี้จะเล่าว่าเกาหลีใต้ทำได้อย่างไร และสิ่งที่ประเทศนี้ต้องแลกคืออะไร

ภาค ๑ · วิวัฒนาการ: จากเถ้าถ่านสู่ความคลั่งการศึกษา

มรดกสองชั้นจากอดีต

ก่อนจะเข้าสู่ยุคใหม่ ต้องเข้าใจรากสองชั้นที่หล่อหลอมทัศนคติของคนเกาหลีต่อการศึกษา

ชั้นแรกคือระบบสอบขุนนางสมัยโชซอน ที่เรียกว่า *กวากอ* (과거) ซึ่งเป็นการสอบคัดเลือกข้าราชการตามแบบขงจื๊อ หลักการของมันคือ **การสอบคือประตูเดียวสู่สถานะทางสังคม** แนวคิดนี้ฝังรากลึกในวัฒนธรรมเกาหลีมานานหลายร้อยปี และเมื่อถึงยุคใหม่ มันไม่ได้หายไป แต่เพียงเปลี่ยนรูปจากการสอบขุนนางเป็น **การสอบเข้ามหาวิทยาลัย**

ชั้นที่สองคือระบบ ๖-๓-๓-๔ ที่รับมาจากญี่ปุ่น ซึ่งญี่ปุ่นเองก็เพิ่งรับมาจากอเมริกาในการปฏิรูปปี ๑๙๔๗ นี่คือเหตุผลที่โครงสร้างโรงเรียนของเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และไทย คล้ายกันมาก เพราะมาจากสายธารเดียวกัน

หลังสงคราม: เมื่อการศึกษาคือทางรอดเดียว

สิ่งที่ทำให้เกาหลีใต้ต่างจากประเทศกำลังพัฒนาอื่นคือ **ความเชื่อร่วมของทั้งสังคมว่าการศึกษาคือทางเดียวที่จะหลุดจากความยากจน**

เหตุผลเชิงโครงสร้างชัดเจน — เกาหลีใต้ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติ ไม่มีที่ดินเกษตรมากพอ และเพิ่งผ่านสงครามที่ทำลายโครงสร้างพื้นฐานเกือบหมด **สิ่งเดียวที่ประเทศมีคือคน** รัฐบาลจึงทุ่มลงทุนกับการศึกษาขั้นพื้นฐานก่อน แล้วค่อยขยายขึ้นไปทีละระดับตามการเติบโตของเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นลำดับที่นักเศรษฐศาสตร์การศึกษาชี้ว่าถูกต้อง

ขณะเดียวกัน ครอบครัวเกาหลีก็ทุ่มทรัพยากรของตัวเองอย่างสุดตัว เกิดเป็นสิ่งที่เรียกว่า ***"ไข้การศึกษา" (education fever)*** คือความทุ่มเทของพ่อแม่ที่ยอมจ่ายทุกอย่างเพื่อให้ลูกได้เรียนสูงกว่าตัวเอง

ปัญหาที่ตามมา: "นรกการสอบเข้า"

เมื่อทุกครอบครัวแข่งกันหมด ผลคือการแข่งขันที่รุนแรงจนเด็กประถมต้องติวเพื่อสอบเข้ามัธยมต้น และเด็กมัธยมต้นต้องติวเพื่อสอบเข้ามัธยมปลาย สังคมเกาหลีเรียกสภาพนี้ว่า **"นรกการสอบเข้า" (entrance exam hell)**

รัฐบาลจึงใช้มาตรการที่รุนแรงมาก คือ **ยกเลิกการสอบแข่งขันเข้ามัธยมทิ้งทั้งหมด**

- **ปี ค.ศ. ๑๙๖๙** — ยกเลิกการสอบเข้ามัธยมต้น เปลี่ยนเป็นการจัดสรรนักเรียน
- **ปี ค.ศ. ๑๙๗๔** — เริ่ม **นโยบายทำให้มัธยมปลายเท่าเทียม** (high school equalization policy) ในกรุงโซลและปูซาน โดย **แทนการสอบแข่งขันด้วยการจับฉลากจัดนักเรียนเข้าโรงเรียน** แล้วขยายไปเมืองใหญ่อื่นๆ จนถึงปี ค.ศ. ๑๙๘๐

เปรียบเทียบกับสามประเทศก่อนหน้า: นี่คือนโยบายที่ **รุนแรงกว่าทั้งอังกฤษและฟินแลนด์** อังกฤษใช้หนังสือเวียนขอความร่วมมือในปี ๑๙๖๕ ฟินแลนด์ใช้กฎหมายบังคับทยอยเปลี่ยนห้าปี ส่วนเกาหลีใต้ไปไกลกว่านั้นอีกขั้น คือ **ไม่เพียงยกเลิกการคัดเลือก แต่ใช้การจับฉลากกำหนดว่าเด็กคนไหนไปโรงเรียนไหน** เพื่อกระจายเด็กเก่งและเด็กอ่อนให้ปนกันทุกโรงเรียนโดยตรง

ผลของนโยบายจับฉลาก: ถกเถียงกันถึงวันนี้

ฝ่ายสนับสนุนชี้ว่านโยบายนี้ **ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา** ได้จริง และเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกาหลีใต้มีอัตราการเรียนต่อสูงมากในเวลาอันสั้น

ฝ่ายคัดค้านชี้ไปที่ผลข้างเคียง รายงานของ OECD ระบุว่าผลที่ตามมาอย่างหนึ่งคือ **การแข่งขันระหว่างโรงเรียนอ่อนลงและโรงเรียนมีความหลากหลายน้อยลง ซึ่งทำให้คุณภาพลดลง** และนักการศึกษาฝ่ายอนุรักษนิยมโทษนโยบายนี้ว่าเป็นสาเหตุของผลการเรียนที่ต่ำลง

แต่ผลข้างเคียงที่สำคัญที่สุดคือเรื่องที่จะพูดถึงในภาค ๓ — **เมื่อรัฐปิดการแข่งขันในระบบโรงเรียน การแข่งขันไม่ได้หายไป แต่ย้ายออกไปอยู่นอกระบบแทน**

ลำดับเวลาโดยสังเขป

ปี ค.ศ.	เหตุการณ์
สมัยโชซอน	ระบบสอบขุนนาง *กวากอ* — ฝังแนวคิดว่าการสอบคือประตูสู่สถานะ
1945	หลุดจากการปกครองของญี่ปุ่น · เด็กวัยประถมเข้าเรียนเพียงราว ๕๔–๖๕%
1950–53	สงครามเกาหลีทำลายโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ
หลังสงคราม	รับโครงสร้าง **๖-๓-๓-๔** · ลงทุนการศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนแล้วไล่ขึ้น
1969	ยกเลิกการสอบแข่งขันเข้ามัธยมต้น
1974	**นโยบายจับฉลากเข้ามัธยมปลาย** เริ่มที่โซลและปูซาน
1980	ขยายนโยบายจับฉลากไปเมืองใหญ่อื่นครบ
2009	เริ่มใช้ **เคอร์ฟิวโรงเรียนกวดวิชา** โดยให้แต่ละเขตการศึกษากำหนดเอง
2014	ประกาศนโยบาย "การศึกษาที่มีความสุข" เพื่อลดชั่วโมงเรียน
2022	**PISA 2022** — คณิต ๕๒๗ อ่าน ๕๑๕ วิทย์ ๕๒๘ สูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD ทั้งสามวิชา
2024	ค่าใช้จ่ายการศึกษานอกระบบ **๒๙.๒ ล้านล้านวอน สูงสุดเป็นประวัติการณ์**
2025	ยอดรวมลดเหลือ ๒๗.๕ ล้านล้านวอน ลดครั้งแรกในรอบห้าปี **แต่ค่าใช้จ่ายต่อหัวกลับทำสถิติใหม่**

ภาค ๒ · โครงสร้างปัจจุบัน

ช่วง	ชื่อเกาหลี	อายุ	ระยะเวลา	บังคับไหม
อนุบาล	*yuchiwon* (유치원)	๓–๖	ตามสมัครใจ	ไม่บังคับ
ประถม	*chodeung hakgyo* (초등학교)	๖–๑๒	**๖ ปี**	บังคับ
มัธยมต้น	*junghakgyo* (중학교)	๑๒–๑๕	**๓ ปี**	บังคับ
มัธยมปลาย	*godeung hakgyo* (고등학교)	๑๕–๑๘	**๓ ปี**	ไม่บังคับ แต่เข้าเรียนเกือบทั้งหมด

มหาวิทยาลัย	*daehakgyo* (대학교)	๑๘+	**๔ ปี**	ไม่บังคับ แต่อัตราเข้าเรียนสูงมาก

บนกระดาษ โครงสร้างนี้แทบจะเหมือนญี่ปุ่นทุกประการ และคล้ายไทยมาก แต่ **สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละช่วงต่างกันอย่างสิ้นเชิง** เพราะตัวแปรที่กำหนดชีวิตนักเรียนเกาหลีไม่ใช่โครงสร้าง แต่คือสิ่งที่อยู่ปลายทาง

ซูนึง: การสอบที่หยุดทั้งประเทศ

การสอบเข้ามหาวิทยาลัยของเกาหลีใต้เรียกว่า **ซูนึง** (수능) หรือชื่อทางการคือ *College Scholastic Ability Test* (CSAT) จัดปีละครั้งในเดือนพฤศจิกายน

สิ่งที่ทำให้การสอบนี้มีชื่อเสียงไปทั่วโลกคือมาตรการที่ทั้งประเทศทำเพื่อมัน

- **ห้ามเครื่องบินขึ้นลงทั่วประเทศ** เป็นเวลาราว ๓๕ นาทีระหว่างการสอบฟังภาษาอังกฤษ ในช่วงเวลาประมาณ ๑๓.๐๕–๑๓.๔๐ น. ยกเว้นกรณีฉุกเฉิน เครื่องบินที่อยู่กลางอากาศแล้วต้องบินสูงกว่าระดับที่กำหนด (มีรายงานระบุที่ราว ๓,๐๐๐ เมตร)
- **เที่ยวบินได้รับผลกระทบหลายสิบถึงหลักร้อยเที่ยว** โดยรายงานต่างกันไป ตั้งแต่กว่า ๙๐ เที่ยวบินที่ต้องเลื่อน ไปจนถึงราว ๑๔๐ เที่ยวบินในบางปี
- **หน่วยงานรัฐและบริษัทเลื่อนเวลาเข้างาน** เพื่อลดการจราจรติดขัดในตอนเช้า
- **ตำรวจรับส่งนักเรียนที่เสี่ยงไปสอบไม่ทัน** ไปยังสนามสอบ

นักเรียนคนหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่าเมื่อเครื่องบินไม่ขึ้นระหว่างการสอบฟัง และเวลาทำงานถูกเปลี่ยนจนถนนโล่งตอนไปโรงเรียน **มันให้ความรู้สึกเหมือนทั้งประเทศกำลังเปลี่ยนตารางเวลาเพื่อการสอบนี้** และมีรายงานว่าผู้สอบราวร้อยละ ๒๐ เป็นผู้ที่กลับมาสอบซ้ำ

ทำไมการสอบครั้งเดียวถึงสำคัญขนาดนี้: เพราะในเกาหลีใต้ มหาวิทยาลัยที่จบมีผลต่อการได้งานในบริษัทใหญ่ ต่อโอกาสแต่งงาน และต่อสถานะทางสังคมตลอดชีวิตในระดับที่สูงกว่าประเทศส่วนใหญ่ มหาวิทยาลัยชั้นนำสามแห่งที่คนเกาหลีเรียกรวมกันว่า **"SKY"** (โซล โครยอ ยอนเซ) มีสถานะคล้ายอ็อกซ์บริดจ์ของอังกฤษ แต่ความต่างสำคัญคือ **การเข้า SKY ตัดสินด้วยคะแนนสอบเป็นหลัก** ไม่ใช่การสัมภาษณ์หรือภูมิหลัง ซึ่งหมายความว่าทุกคนแข่งในสนามเดียวกัน — และนั่นเองคือเหตุผลที่การแข่งขันรุนแรงถึงขนาดนี้

ผลการประเมิน PISA 2022

วิชา	คะแนนเกาหลีใต้	สูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD	อันดับจาก ๘๑ ประเทศ
คณิตศาสตร์	๕๒๗	+๕๕ คะแนน	อันดับ ๓–๗
การอ่าน	๕๑๕	+๓๙ คะแนน	อันดับ ๒–๑๒
วิทยาศาสตร์	๕๒๘	+๔๓ คะแนน	อันดับ ๒–๙

ตัวเลขที่สำคัญกว่าค่าเฉลี่ยคือสัดส่วนเด็กที่ตามทัน — นักเรียนเกาหลีใต้ **ร้อยละ ๘๔ ทำได้ถึงระดับความ**

สามารถขั้นที่ ๒ ขึ้นไปในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD ที่ร้อยละ ๖๙ อย่างมีนัยสำคัญ นี่หมายความว่า **เกาหลีใต้ไม่ได้เก่งเฉพาะกลุ่มหัวกะทิ แต่ยกพื้นทั้งระบบขึ้นมาได้จริง**

อีกตัวเลขที่น่าสนใจคือช่องว่างระหว่างเพศ โดยในวิชาการอ่าน **นักเรียนหญิงทำคะแนนสูงกว่านักเรียนชายถึง ๓๔ คะแนน**

อย่างไรก็ตาม มีรายงานผลการประเมินรอบถัดมาที่ชี้ว่าคะแนนเริ่มลดลง โดยการอ่านลดจาก ๕๑๕ เหลือ ๕๐๑ คณิตศาสตร์ลดจาก ๕๒๗ เหลือ ๕๒๒ และวิทยาศาสตร์ลดลงมาที่ ๕๒๖ แม้เกาหลีใต้จะยังอยู่ในกลุ่มอันดับต้นก็ตาม และยังทำคะแนนด้านการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลได้ ๕๓๘ เทียบกับค่าเฉลี่ย OECD ที่ ๕๐๐

ภาค ๓ · ฮักวอน: ระบบโรงเรียนเงาที่ใหญ่กว่าที่คิด

นี่คือหัวใจของเรื่องราวเกาหลีใต้ และเป็นจุดที่ควรศึกษามากที่สุดสำหรับประเทศไทย

การแข่งขันที่ย้ายออกนอกระบบ

ย้อนกลับไปที่นโยบายจับฉลากปี ๑๙๖๙ และ ๑๙๗๔ รัฐบาลเกาหลีปิดการแข่งขันในระบบโรงเรียนสำเร็จจริง แต่ **ความต้องการแข่งขันของครอบครัวไม่ได้หายไปด้วย** เพราะปลายทางคือซูนึงยังอยู่เหมือนเดิม

ผลคือเกิด ***ฮักวอน* (학원)** — โรงเรียนกวดวิชาเอกชนที่เด็กไปเรียนหลังเลิกเรียนปกติ — ขึ้นมาเป็นอุตสาหกรรมขนาดมหาศาล จนสังคมเกาหลีเรียกมันว่า **"การศึกษาเงา" (shadow education)**

ตัวเลขที่ทำให้เห็นขนาดของปัญหา

ตัวชี้วัด	ตัวเลข
ค่าใช้จ่ายการศึกษานอกระบบรวม ปี 2024	**๒๙.๒ ล้านล้านวอน** (สูงสุดเป็นประวัติการณ์)
เพิ่มขึ้นจากปี 2014	**ร้อยละ ๖๐.๑**
ค่าใช้จ่ายรวม ปี 2025	๒๗.๕ ล้านล้านวอน (ลดลง ๕.๗% ครั้งแรกในรอบ ๕ ปี)
ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนที่เรียนจริง ปี 2025	**๖๐๔,๐๐๐ วอนต่อเดือน — ทำสถิติใหม่**
สัดส่วนนักเรียนที่เรียนพิเศษ ปี 2025	ร้อยละ ๗๕.๗ (ลดลง)
ย่านแทชีดง กรุงโซล (ระดับสูงสุด)	บางครอบครัวจ่าย **๔–๕ ล้านวอนต่อเดือน**

ตัวเลขที่ต้องอ่านให้ลึก — "ลดลง" ที่ไม่ใช่ข่าวดี: เมื่อยอดรวมปี ๒๐๒๕ ลดลงร้อยละ ๕.๗ อาจดูเหมือนปัญหากำลังคลี่คลาย แต่เมื่อดูองค์ประกอบจะพบว่าตรงกันข้าม — เจ้าหน้าที่ระบุว่าสาเหตุหลักคือ **จำนวนนักเรียนทั้งประเทศลดลงร้อยละ ๒.๓ เหลือ ๕.๐๒ ล้านคน** จากวิกฤตประชากร ไม่ใช่เพราะความต้องการ

ลดลง ขณะเดียวกัน **สัดส่วนคนที่เรียนลดลง แต่ค่าใช้จ่ายต่อหัวของคนที่ยังเรียนกลับทำสถิติใหม่** นักวิเคราะห์เกาหลีจึงชี้ว่านี่คือ **"ภาพลวงของค่าใช้จ่ายที่ลดลง"** ความจริงคือครอบครัวที่จ่ายไม่ไหวถอยออกจากสนาม ส่วนครอบครัวที่จ่ายไหวทุ่มหนักขึ้น — **ช่องว่างจึงกว้างขึ้น ไม่ใช่แคบลง**

เคอร์ฟิวสี่ทุ่ม: รัฐพยายามหยุด แต่หยุดไม่ได้

เมื่อเด็กเรียนฮักวอนจนดึก รัฐบาลจึงออกมาตรการจำกัดเวลาเปิดของฮักวอนตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๙ โดยไม่ได้ออกเป็นกฎหมายระดับชาติ แต่ให้ **แต่ละเขตการศึกษากำหนดเองได้**

ผลคือเวลาต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ โซล คยองกี แทกู และควังจู ใช้เวลาตัดเดียวกันที่ **สี่ทุ่ม** ส่วนอินช็อนและชอลลาเหนือใช้เกณฑ์ตามระดับชั้น คือ ๓ ทุ่มสำหรับเด็กประถม ๔ ทุ่มสำหรับมัธยมต้น และ ๕ ทุ่มสำหรับมัธยมปลาย

ประสิทธิผลของมาตรการนี้เป็นที่ถกเถียง มีรายงานว่าฮักวอนในย่านแทชีดงถูกบันทึกว่าเปิดเลยเที่ยงคืนโดย **เปลี่ยนรูปแบบเป็น "การคุมอ่านหนังสือด้วยตนเอง" แทน** และนักวิจารณ์ชี้ว่ามาตรการนี้ไม่ได้ลดค่าใช้จ่ายการศึกษาและไม่ได้แก้ที่ต้นเหตุ

งานวิจัยปี ค.ศ. ๒๐๑๖ ที่วิเคราะห์ความพยายามควบคุมการเรียนพิเศษในเกาหลีใช้คำว่า **"บทเรียนจากความล้มเหลวอีกครั้งหนึ่ง"** ในชื่อบทความ ซึ่งสะท้อนข้อสรุปของวงการวิชาการเกาหลีเองได้ชัดเจน

ทำไมมาตรการควบคุมจึงไม่ได้ผล

คำอธิบายที่ตรงไปตรงมาที่สุดคือ **รัฐพยายามควบคุมอาการ แต่ไม่แตะที่สาเหตุ**

ตราบใดที่ซูนึงยังเป็นตัวตัดสินชีวิต และมหาวิทยาลัยที่จบยังกำหนดอาชีพและสถานะทางสังคม ความต้องการติวจะหาทางออกเสมอ ไม่ว่ารัฐจะปิดทางไหน — ปิดการสอบเข้ามัธยม ก็ย้ายไปฮักวอน ปิดฮักวอนตอนสี่ทุ่ม ก็เปลี่ยนชื่อเป็นห้องอ่านหนังสือ

นี่คือบทเรียนเชิงนโยบายที่สำคัญที่สุดจากกรณีเกาหลีใต้ และเป็นเรื่องเดียวกับที่เกิดขึ้นในญี่ปุ่นผ่านจูกุ เพียงแต่ในเกาหลีรุนแรงกว่าหลายเท่า

ภาค ๔ · ราคาที่สังคมต้องจ่าย

๑. ความเหลื่อมล้ำที่กลับเข้ามาทางประตูหลัง

เกาหลีใต้สร้างระบบโรงเรียนรัฐที่เท่าเทียมกว่าอังกฤษมาก ถึงขนาดใช้การจับฉลากเพื่อไม่ให้มีโรงเรียนดีกว่าโรงเรียนแย่กว่า แต่ความเหลื่อมล้ำกลับเข้ามาผ่านฮักวอนเต็มรูปแบบ

เมื่อครอบครัวหนึ่งจ่ายได้ ๖๐๔,๐๐๐ วอนต่อเดือน และอีกครอบครัวหนึ่งในแทชีดงจ่ายได้ ๔–๕ ล้านวอนต่อเดือน ขณะที่อีกครอบครัวจ่ายไม่ได้เลย **ผลการสอบซูนึงที่ดูเหมือนยุติธรรมที่สุดในโลก เพราะวัดด้วยคะแนนล้วน กลับสะท้อนฐานะของพ่อแม่อย่างแนบเนียน**

นี่คือรูปแบบเดียวกับที่เราเห็นในทั้งสามประเทศก่อนหน้า เพียงแต่ใช้เครื่องมือต่างกัน

ประเทศ	กลไกที่ทำให้เงินของพ่อแม่มีผลต่อผลการศึกษา
อังกฤษ	โรงเรียนเอกชนค่าเล่าเรียนแพง + ราคาบ้านในเขตโรงเรียนดี
ฟินแลนด์	**แทบไม่มี** (ห้ามโรงเรียนที่รับเงินรัฐเก็บค่าเล่าเรียน)
ญี่ปุ่น	โรงเรียนกวดวิชาจูกุ
เกาหลีใต้	**ฮักวอน — ขนาดใหญ่ที่สุดและเข้มข้นที่สุดในสี่ประเทศ**

๒. เวลาและความเป็นอยู่ของเด็ก

เด็กมัธยมปลายเกาหลีจำนวนมากใช้ชีวิตประจำวันแบบที่เริ่มเรียนตอนเช้า เรียนในโรงเรียนจนเย็น ต่อด้วยฮักวอนจนสี่ทุ่ม แล้วกลับมาทำการบ้านต่อที่บ้าน

รัฐบาลเกาหลีเองตระหนักถึงปัญหานี้ และในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ได้ประกาศนโยบายที่เรียกว่า **"การศึกษาที่มีความสุข"** (happy education) เพื่อลดชั่วโมงเรียนลง ซึ่งเป็นการยอมรับอย่างเป็นทางการว่าระบบกำลังเบียดเวลาชีวิตของเด็กมากเกินไป

ที่น่าสังเกตคือ **ทิศทางนี้คล้ายกับนโยบายยุโตริของญี่ปุ่นในปี ๑๙๙๘ มาก** ทั้งสองประเทศมาถึงข้อสรุปเดียวกันว่าระบบของตัวเองเข้มงวดเกินไป ต่างกันที่ญี่ปุ่นลงมือก่อนราวสิบหกปี และต้องถอยกลับเมื่อคะแนนตก

๓. วิกฤตประชากรที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ประเด็นที่คนมักไม่เชื่อมโยงกับการศึกษา แต่เกาหลีใต้แสดงให้เห็นชัดเจนคือ **ค่าใช้จ่ายการศึกษามีผลต่อการตัดสินใจมีลูก**

เมื่อการเลี้ยงลูกหนึ่งคนให้ "แข่งขันได้" หมายถึงการจ่ายค่าฮักวอนหลายแสนถึงหลายล้านวอนต่อเดือนต่อเนื่องเป็นสิบปี ครอบครัวจำนวนมากจึงตัดสินใจมีลูกน้อยลงหรือไม่มีเลย

และนี่คือจุดที่วงจรเริ่มย้อนกลับมาหาระบบการศึกษาเอง — ข้อมูลปี ค.ศ. ๒๐๒๕ แสดงว่า **จำนวนนักเรียนทั้งประเทศลดลงร้อยละ ๒.๓ เหลือ ๕.๐๒ ล้านคน** และเจ้าหน้าที่ระบุว่าจำนวนนักเรียนดูเหมือนจะลงมาถึงระดับต่ำแล้ว จนแม้ความต้องการเรียนพิเศษจะยังแรง ก็ไม่ได้ทำให้ยอดใช้จ่ายรวมสูงขึ้นอีก

พูดอีกแบบคือ **ระบบที่แข่งขันรุนแรงจนทำให้คนไม่กล้ามีลูก กำลังทำให้ตัวเองหดตัวลง**

ภาค ๕ · เปรียบเทียบสี่ประเทศ และบทสรุปของชุดเรียงความ

ประเด็น	อังกฤษ	ฟินแลนด์	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้

โครงสร้าง	Key Stage 1–4	๑+๙+๒–๓	๖-๓-๓-๔	๖-๓-๓-๔
ภาคบังคับถึงอายุ	๑๖ (อยู่ในระบบถึง ๑๘)	๑๘	๑๕	๑๕
จุดคัดเลือกสำคัญ	เดิม 11-plus	ไม่มีจนถึง ๑๖	สอบเข้ามัธยมปลายตอน ๑๕	**จับฉลาก แล้วไปวัดกันที่ซูนึงตอน ๑๘**
การสอบระดับชาติที่ชี้ขาด	GCSE + A Level	matriculation ตอน ๑๘–๑๙	สอบร่วม + สอบของมหาวิทยาลัย	**ซูนึง ปีละครั้ง**
กลไกที่เงินมีผล	โรงเรียนเอกชน + ราคาบ้าน	แทบไม่มี	จูกุ	**ฮักวอน (ใหญ่ที่สุด)**
PISA 2022 คณิต / อ่าน	—	๔๘๔ / ๔๙๐	๕๓๖ / ๕๑๖	**๕๒๗ / ๕๑๕**
ปรัชญาหลัก	คัดคนขึ้นสู่ชนชั้นนำ	**ความเท่าเทียม**	**ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม**	**การเลื่อนสถานะด้วยความพยายาม**
ปัญหาที่ยังแก้ไม่ได้	ชนชั้นฝังในโครงสร้าง	คะแนนถดถอย	เด็กปฏิเสธไปโรงเรียน	**ค่าเรียนพิเศษและอัตราเกิดต่ำ**

สามบทสรุปจากทั้งชุดเรียงความ

หนึ่ง — ความเหลื่อมล้ำหาทางออกเสมอ ทั้งสี่ประเทศพยายามทำให้ระบบโรงเรียนเท่าเทียม และสามในสี่ล้มเหลวด้วยกลไกคนละแบบ อังกฤษผ่านโรงเรียนเอกชนและราคาบ้าน ญี่ปุ่นผ่านจูกุ เกาหลีใต้ผ่านฮักวอน ประเทศเดียวที่ปิดช่องนี้ได้คือฟินแลนด์ และวิธีที่ใช้ไม่ใช่การทำโรงเรียนรัฐให้ดีอย่างเดียว แต่คือ **การตัดแรงจูงใจทางการเงินของการศึกษาเอกชนออกไปด้วย** — ห้ามโรงเรียนที่รับเงินรัฐเก็บค่าเล่าเรียน และไม่จัดอันดับโรงเรียน จึงไม่มี "โรงเรียนที่ดีกว่า" ให้ซื้อตั้งแต่ต้น

สอง — ปลายทางเป็นตัวกำหนดทั้งระบบ สิ่งที่ตัดสินว่าเด็กในประเทศหนึ่งจะเครียดแค่ไหน ไม่ใช่หลักสูตรหรือจำนวนชั่วโมงเรียน แต่คือ **ผลของการสอบปลายทางมีน้ำหนักต่อชีวิตมากเพียงใด** เกาหลีใต้เป็นหลักฐานชัดที่สุด เพราะรัฐยกเลิกการสอบทุกจุดในระบบแล้ว แต่ความเครียดไม่ลดเลย เพราะซูนึงยังอยู่

สาม — คะแนนสอบไม่ใช่ตัวชี้วัดเดียวของความสำเร็จ ญี่ปุ่นมีคะแนน PISA ดีที่สุดในประวัติศาสตร์พร้อมกับจำนวนเด็กปฏิเสธไปโรงเรียนสูงสุดเป็นประวัติการณ์ เกาหลีใต้อยู่อันดับต้นของโลกพร้อมกับวิกฤตอัตราการเกิดที่ผูกกับค่าใช้จ่ายการศึกษาโดยตรง **ประเทศที่วัดแต่คะแนนจะประกาศชัยชนะในขณะที่กำลังแพ้**

สำหรับผู้อ่านชาวไทย — ทำไมตอนนี้สำคัญที่สุดในชุด: ในสี่ประเทศนี้ เกาหลีใต้คือประเทศที่ระบบคล้าย

ไทยมากที่สุด ทั้งโครงสร้าง ๖-๓-๓-๔ ทั้งวัฒนธรรมที่ให้ค่ากับปริญญาและชื่อสถาบัน ทั้งการสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่เป็นจุดตัดสิน และทั้งอุตสาหกรรมโรงเรียนกวดวิชาที่เติบโตคู่ขนานไปกับระบบรัฐ ความต่างคือเกาหลีใต้เดินมาไกลกว่าไทยหลายขั้นแล้ว และได้เห็นปลายทางแล้วว่าหน้าตาเป็นอย่างไร — **เศรษฐกิจที่เติบโต คะแนนที่ดีที่สุดกลุ่มหนึ่งในโลก ครอบครัวที่หมดเงินไปกับค่าติว และอัตราการเกิดที่ต่ำที่สุดในโลก** คำถามสำหรับไทยจึงไม่ใช่ว่าจะทำอย่างไรให้คะแนนสูงขึ้น แต่คือ *เราอยากเดินไปทางเดียวกับเกาหลีใต้หรืออยากหาทางแยกออกก่อนถึงจุดนั้น*

◆ ◆ ◆

แหล่งอ้างอิง

1. OECD. *PISA 2022 Results (Volume I and II) — Country Note: Korea.* https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/korea_4e0cc43a-en.html
2. OECD. *PISA 2022 Results Factsheet — Korea (PDF).* https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/11/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_2fca04b9/korea_a9400339/4e0cc43a-en.pdf
3. OECD. *Education GPS — Korea: Student performance (PISA 2022).* https://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=KOR&treshold=10&topic=PI
4. กระทรวงศึกษาธิการเกาหลีใต้ (MOE). *OECD Announces PISA 2022 Results.* https://english.moe.go.kr/boardCnts/viewRenewal.do?m=0202&s=english&boardID=254&boardSeq=100280
5. Korea.net. *OECD ranks Korea among world leaders in student performance.* https://www.korea.net/NewsFocus/Society/view?articleId=243254
6. The Korea Herald. *Korean students still near top of PISA rankings despite fall in reading.* https://www.koreaherald.com/article/10866493
7. OECD Economics Department. *Education Reform in Korea (Working Paper No. 1067).* https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2013/06/education-reform-in-korea_g17a231b/5k43nxs1t9vh-en.pdf
8. Yoon, K. *The Change and Structure of Korean Education Policy in History.* Italian Journal of Sociology of Education. https://ijse.padovauniversitypress.it/system/files/papers/2014_2_8_0.pdf
9. Korean Education Centre in the UK. *Education, the driving force for the development of Korea.* http://www.koreaneducentreinuk.org/wp-content/uploads/downloads/Education_the-driving-force-for-the-development-of-Korea.pdf
10. ResearchGate. *The rise of Korean education from the ashes of the Korean War.* https://www.researchgate.net/publication/257641219

11. Wikipedia. *High school standardization policy in South Korea.* https://en.wikipedia.org/wiki/High_school_standardization_policy_in_South_Korea
12. Penn State University. *The Analysis of High School Policies in South Korea: The High School Equalization Policy, Specialty School, and Ability Grouping.* https://etda.libraries.psu.edu/catalog/15370
13. Springer. *Does policy matter in shadow education spending? Revisiting the effects of the high school equalization policy in South Korea.* https://link.springer.com/article/10.1007/s12564-009-9061-9
14. ResearchGate. *The secondary school equalization policy in South Korea.* https://www.researchgate.net/publication/228537295
15. The Korea Herald. *Spending on private education jumps 60% over past decade.* https://www.koreaherald.com/article/10648305
16. The Korea Times. *Private education spending fell after hitting record high in 2024.* https://www.koreatimes.co.kr/economy/20260312/private-education-spending-fell-after-hitting-record-high-in-2024
17. Seoul Economic Daily. *Korea Private Education Spending Per Student Hits Record High Despite Total Decline.* https://en.sedaily.com/finance/2026/04/08/korea-private-education-spending-per-student-hits-record
18. The Asia Business Daily. *Illusion of "Declining Private Education Expenses" — Spending by Participating Students Increases, Widening the Gap.* https://www.asiae.co.kr/en/article/2026031216545561168
19. The Korea Times. *Private education spending hits all-time high in 2023.* https://www.pressreader.com/korea-republic/the-korea-times/20240315/281698324723902
20. Seoulz. *Korea Private Education 2026: Inside the Hagwon Industry.* https://www.seoulz.com/korea-private-education/
21. Wikipedia. *Hagwon.* https://en.wikipedia.org/wiki/Hagwon
22. The Korea Times. *Hagwon Curfew to Be Set at 10 p.m.* https://m.koreatimes.co.kr/pages/article.asp?newsIdx=48122
23. The Korea Times. *Hagwon Curfew Backsliding.* https://www.koreatimes.co.kr/southkorea/20100401/hagwon-curfew-backsliding
24. Korea JoongAng Daily. *Ordinance to extend hagwon hours in Seoul sparks debate over regulating cram schools.* https://www.koreajoongangdaily.com/korea/ordinance-to-extend-hagwon-hours-in-seoul-sparks-debate-over-regulating-cram-schools/12409013
25. ScienceDirect. *Regulating private tutoring consumption in Korea: Lessons from another failure.* https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0738059316300256
26. Lund University. *Does Hagwon Curfew Work? (Master's thesis in Economics).* https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=4016661&fileOId=4016666
27. ABC News (Australia). *South Korea launches happy education policy to shorten study hours.* https://www.abc.net.au/news/2014-10-24/south-korea-launches-happy-education-policy-to-shorten-study-ho/5840152

28. Al Jazeera. *Suneung, the CSAT bringing South Korea to a halt.* https://www.aljazeera.com/news/2017/11/suneung-csat-bringing-south-korea-halt-171115073908977.html

29. NPR. *Even The Planes Stop Flying For South Korea's National Exam Day.* https://www.npr.org/sections/parallels/2015/11/12/455708201/even-the-planes-stop-flying-for-south-koreas-national-exam-day

30. Gulf News. *South Korea halts flights for crucial university entrance exam.* https://gulfnews.com/world/asia/south-korea-halts-flights-for-crucial-university-entrance-exam-1.1700102553419

31. Gulf News. *When a nation holds its breath: South Korea's exam day rituals take over life.* https://gulfnews.com/world/asia/when-a-nation-holds-its-breath-south-koreas-exam-day-rituals-take-over-life-1.500344730

32. Seoulz. *Korea CSAT Exam Day: When a Nation Stops for One Test.* https://www.seoulz.com/korea-csat-exam-day/

33. KOREA.COM. *Understanding Suneung: Korea's CSAT.* https://www1.korea.com/articles/detail.php?slug=understanding-suneung-koreas-csat

หมายเหตุ: ตัวเลขค่าใช้จ่ายการศึกษานอกระบบมาจากสำนักงานสถิติเกาหลีผ่านการรายงานของสื่อ และแหล่งข้อมูลต่างกันในการแปลงเป็นสกุลเงินดอลลาร์ ส่วนอันดับ PISA แสดงเป็นช่วงเพราะ OECD รายงานเป็นช่วงความเชื่อมั่น ไม่ใช่อันดับเดี่ยว ผู้อ่านที่ต้องการตัวเลขเพื่ออ้างอิงทางวิชาการควรตรวจจากต้นทางที่ OECD, กระทรวงศึกษาธิการเกาหลีใต้ และสำนักงานสถิติเกาหลีโดยตรง